

A MAGYARORSZÁGI
ALKALMAZOTT GYÓGYSZERÉSZEK
ÉRDEKVÉDELMI MOZGALMAI
1919-IG

XIV. GYÓGYSZERÉSZTÖRTÉNETI NYÁRI EGYETEM

EGER

2017. VII. 6-9.

A magyarországi alkalmazott gyógyszerészek érdekvédelmi mozgalmi 1919-ig I.

- ▶ A gyógyszerár-tulajdonosok és az alkalmazottak közötti viszony nem volt mindig felhőtlen.
- ▶ Gyógyszerészsegéd:
 - 4–6 gimnáziumi osztály elvégzése után 3 évig gyakornok volt.
 - Sikeresen letette a tirocinális vizsgát.
 - További 1 év munka után beiratkozhatott az Egyetem Orvosi Karára, ahol a sikeres szigorlatok után gyógyszerészi oklevelet szerzett.
 - Évekig volt alkalmazott és várta, hogy pénzzel és protekcióval megpályázhasson egy gyógyszerárat.

A magyarországi alkalmazott gyógyszerészek érdekvédelmi mozgalmái 1919-ig II.

- ▶ 1809: A Budapesti Gyógyszerész Testület még nem foglalkozott az alkalmazottak ügyeivel.
- ▶ 1841: Megalakították a Budapesti Gyógyszerészsegédek Betegápoló Egyesületét.
- ▶ 1886: Gyógyszerész Nyugdíjintézet megalapítása.

Tisza István

A magyarországi alkalmazott gyógyszerészek érdekvédelmi mozgalmái 1919-ig III.

„a pályájukat végzett gyógyszerészeket egyenlő jogokkal ruházzák fel, a testületnek tagja lehet minden okleveles gyógyszerész ott, ahol működik”

/ Debrecen–Bihar Megyei Gyógyszerész Testület/

A magyarországi alkalmazott gyógyszerészek érdekvédelmi mozgalmai 1919-ig IV.

év	gyógyszertárak száma
1850	540
1917	1990

időszak	1 gyógyszertárra jutó lakos
XIX. század közepe	Kb. 10000
XIX-XX. század fordulója	Kb. 5000-6000

A magyarországi alkalmazott gyógyszerészek érdekvédelmi mozgalmái 1919-ig V.

▶ Patikai munkarend a XIX. század végén:

- A patikák reggel 5-kor, télen 6-kor nyitottak.
- Este 9 órakor, vagy 10 órakor zártak.
- A gyógyszerértári szolgálat folyamatos volt 3 napon át.
- Nem volt étkezési idő.
- Szabadnap, kimenő kevés volt (Budapesten csak heti 1 szabadnap).
- Nem volt emberhez méltó szobájuk, vendéget sem fogadhattak az alkalmazottak.
- Ha állást változtattak, az új helyen kezdő fizetést kaphattak.
- A korpótlékos rendszer nálunk nem valósult meg.

Fizetések			
Vidéki okl. gyógyszerész	Vidéki segéd	Fővárosban ellátással	Fővárosban ellátás nélkül
30–35 Ft	20–30 Ft	35–45 Ft	60–80 Ft

A magyarországi alkalmazott gyógyszerészek érdekvédelmi mozgalmi 1919-ig VI.

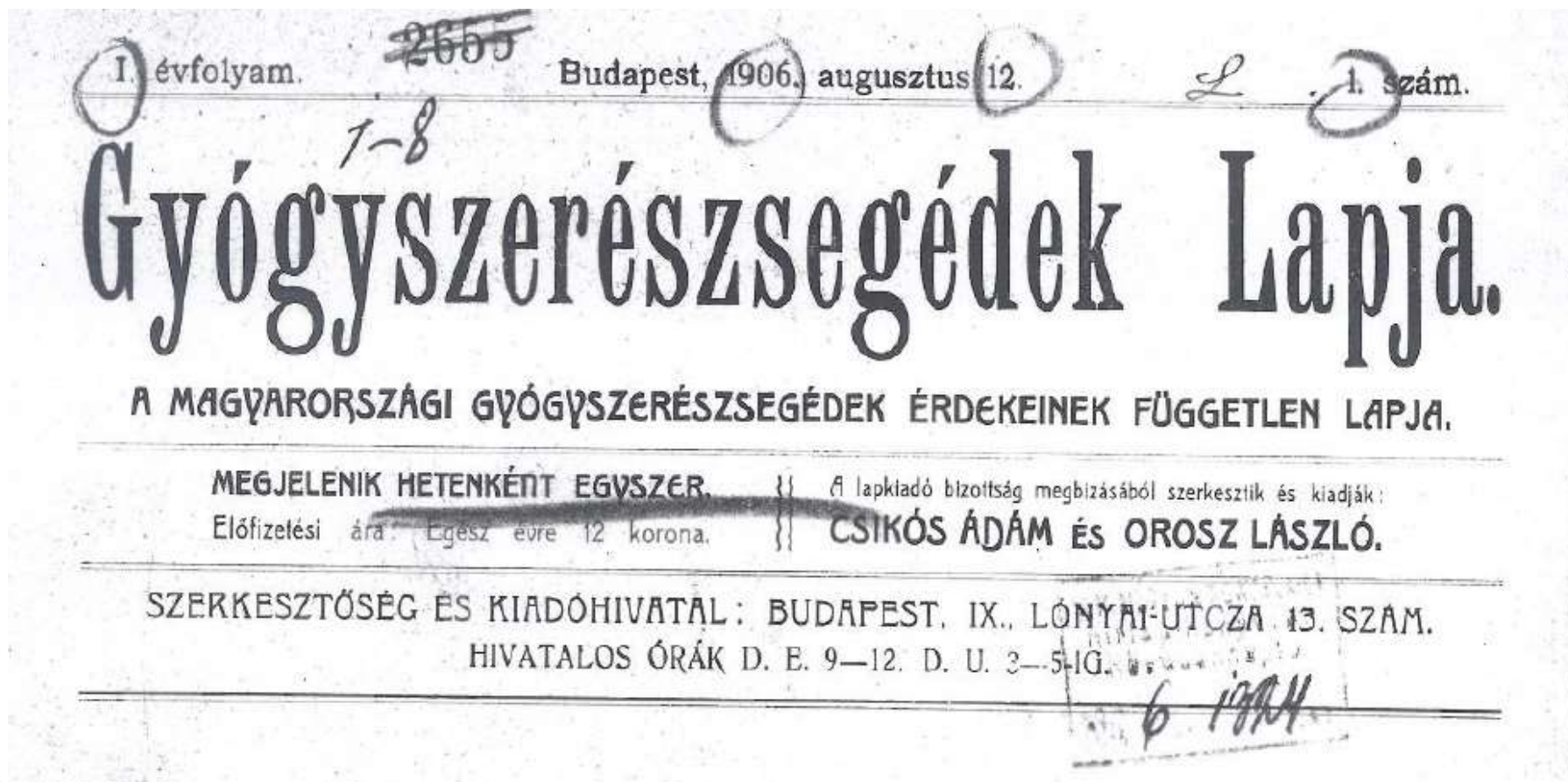
- ▶ **1891: Gyógyszerészi Kör megalapítása: az érdekvédelem még háttérbe került, hamar elhalt.**
- ▶ **1893: akcióbizottság Buzinkay László vezetésével:**
 - 12 órás munkaidő,
 - fizetés-emelés,
 - emberibb otthon,
 - 2 hét szabadság.
 - Megvalósult: esti 9 órás zárás.

A magyarországi alkalmazott gyógyszerészek érdekvédelmi mozgalmái 1919-ig VII.

- ▶ **1898:** Havelka Ignác az alkalmazottak érdekvédelmi szervezetének létrehozását tűzte napirendre.
Ez a szervezet is megszűnt, mert az elnök Szőcs Károly állami állást kapott, Buzinkay László Véménden lett tulajdonos.
- ▶ **1902/1903:** a Budapesti Gyógyszerész Testület a lakások minőségében ígért változást. A tulajdonosok felháborodtak az alkalmazottak érdekvédelmi törekvéseiért.

A magyarországi alkalmazott gyógyszerészek érdekvédelmi mozgalmai 1919-ig VIII.

- ▶ 1906. VIII. 12.: a Gyógyszerészségédek Lapja megjelenik.

A magyarországi alkalmazott gyógyszerészek érdekvédelmi mozgalmai 1919-ig IX.

- ▶ **1906. XII. 8.:**
Magyarországi Gyógyszerészségek Országos Szövetsége.
Elnöke: Esztegár Béla gyógyszerész.
- ▶ **Program:**
 - a szolgálati idővel arányos fizetésemelés,
 - lakáskérdés,
 - éjjeli ügyelet,
 - ebéd és vacsora idő,
 - negyednaponta 1 szabad nap, 2 hét szabadság.
 - nyitás fél 8-kor és zárás este 9-kor.

A magyarországi alkalmazott gyógyszerészek érdekvédelmi mozgalmi 1919-ig X.

- ▶ 1908. XI. 22.: megalapították a Galilei Kört.
- ▶ 1909 márciusa: gyógyszerészi szakosztály
- ▶ 1911: a Szövetség elnöke Millner György lett.
 - vasárnapi munkaszünet, 10 órás munkaidő,
 - továbbképzés, a gyógyszerészi kamarák ügye.
- ▶ 1913: Szántó Sándor: alakuljon át a Szövetség szakszervezetté.

- ▶ Ellentét: szétválik a Szövetség: megalakul a Gyakorló Gyógyszerészek Országos Szövetsége.

A magyarországi alkalmazott gyógyszerészek érdekvédelmi mozgalmái 1919-ig XI.

- ▶ Gyakorló Gyógyszerészek → Gyógyszerészek Lapja
- ▶ Gyógyszerészsegédek Szövetsége → Gyógyszerész Újság

I. évfolyam. Budapest, 1913. április 5. 2. szám.

Gyógyszerészsegédek Lapja

Laptulajdonos:
A Magyarországi Gyógyszerészsegédek Országos Szövetsége.

Előfizetési ára:	Szerkesztésért felelős:	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Egész évre 12 kor.	MAURER ARMAND	a Szövetség hivat. helyisége
Félévre 6 "	mint a Szövetség ügyvezető	V., Bank-utca 2., II. e. 5. ajtó
Negyedévre 3 "	alelnöke.	Hiv. órák: d. e. 9-12, d. u. 3-5.

Megjelenik minden csütörtökön. — Szövetségi tagok díjtalanul kapják.

Orosz László

A magyarországi alkalmazott gyógyszerészek érdekvédelmi mozgalmái 1919-ig XII.

- ▶ 1914: A kereskedelemben esti 8 órás zárást írtak elő.
- ▶ A Budapesti Gyógyszerész Testület 20.30-as zárást akart. Ez egy hetes gyógyszerész sztrájkot robbantott ki Budapesten.
- ▶ 1914–1918: háborús gazdálkodás, takarékoság az árammal, tüzelővel, kereskedelmi nehézségek, gyógyszerhiány.
- ▶ 1917. VII. 15.: a gyógyszertárak este 8 órakor zártak.

A BUDAPESTI GYÓGYSZERÉSZ-SZTRÁJK

A június 6-án, szombaton kezdődő sztrájk főhadiszállása a Kossuth Lajos utcai Magyar Világ kávéház volt; itt ülésezett a 36-os bizottság. Az összegyűlt sztrájkolók zömét a vezetők visegrádi hajókirándulásra, másnap – vasárnap – gödöllői kirándulásra küldték. A sztrájkot táviratilag jelentették a belügyminiszternek, Budapest tiszti főorvosának és rendőrfőkapitányának azzal, hogy a munkabeszüntetés a kórház-ellátó gyógyszertárakra, továbbá hat fővárosi gyógyszertárra nem vonatkozik.¹⁶⁷ A szaksajtó először azt írta, hogy a mozgalom kiterjed azokra a vidéki városokra is, ahol a segédszövetségnek fiókjai vannak,¹⁶⁸ utóbb azonban csak a vidék rokonszenvé-
ről adhatott hírt.¹⁶⁹

A magyarországi alkalmazott gyógyszerészek érdekvédelmi mozgalmái 1919-ig XIII.

- ▶ Radikális Gyógyszerész Szövetség 1918. VIII. 7: 1500 tag belép a Szakszervezeti Tanácsba.
- ▶ 1918. IX. 22.: megalakult a Vidéki Gyógyszerészek Országos Szövetsége. 3 hét múlva már 900 tagja volt.
- ▶ I. világháború vége: nagyfokú infláció, munkaerőhiány, gyógyszerhiány.
- ▶ 1918. XI. 21.: Gyógyszerész Tanács dr. Deér Endre elnökletével. Ellentétek miatt csak néhány határozathozatal.

Katonyl Dr. Deér

a modern pharmacológiai kutatás és a klinikai követelmények figyelembevételével készült.

Generális robosans és tonicum

Tökéletes vas- és arzenhatás párosulva a vomicitin felőlmulthatatlan amarum hatásával. Mindennemű gyengeségi állapotban, reconvalescentiában és élvégitalanság esetén. Vérszegénység és sápkórban szenvedőknek.

prompt hatás!

Állandó hatáserősség. Székrekedést nem okoz. A fogakat nem támadja meg!

A magyarországi gyógyszerész alkalmazottak érdekvédelmi mozgalmi 1919-ig, XIV.

- ▶ 1918 vége –1919 eleje: állandósultak az ellentétek a Gyakorló Gyógyszerészek Országos Szövetsége és a Gyógyszerészsegédek Országos Szövetsége között.
- ▶ Az utóbbiak a gyógyszerellátás gondjainak a megoldásához minden áron az államosítást követelték szóban és a Gyógyszerész Újságban. A Gyakorló Szövetség pedig ezt ellenezte.
- ▶ A Tanácsköztársaság kikiáltása után a Gyakorló Szövetség feloszlott. Kérték a tagságot, lépjenek be a Gyógyszerész Szakszervezetbe.
- ▶ A későbbiekben néhány követelés még teljesült a korpótlék kivételével.

KÖSZÖNÖM A MEGTISZTELŐ FIGYELMÜKET!